

Abɔdlɛndónũ Kplé Gbezán kpo Sinsenzó kpo Tɔn Sín Azɔwema Tɔn Lɛ

4-10 JANVIER

DOKUN MAWUXÓ ɔ TON DÉ Lɛ | LEVÍ VÍ Lɛ 18-19

“Nɔ Mímě Jí Đò Walɔ Lixo”

w19.06 28 akpá. 1

**Lee Mĩ Sixu Cɔ Mĩdée Dó Mɔ E Satáan Nɔ
Đó nú Mĩ Lɛ É Đokpo Wu Gbɔn É**

Jehovah slé nũbilibí e wà wɛ akɔta dɛdɛe lɛlɛ dó lzlayeli lɛ é dè lɛ é, bo wá dɔ nú lzlayeli-ví lɛ dɔ: “Mĩ ma . . . wà nũ e è nɔ wà dò Kanáa fí e un kplá mĩ xwè ɔ ó. . . . Tò ɔ dɛsu huzu tò bliblí; un [na] dɔn tó n’i.” Đò Mawu mímé lzlayeli tɔn nukúnme ɔ, lee Kanáanu lɛ nɔ zán gbè gbɔn é kwiji sɔmɔ bo ayikúngban e jĩ ye dè é huzu ayikúngban bliblí.—Lev. 18: 3, 25.

w17.02 20 akpá. 13

Jehovah Nɔ Xlɛ Ali Togun Tɔn

¹³ Kpón lee gǎn gbejinɔtɔ enɛ lɛ gbɔn vo nú gǎn akɔta dɛvo lɛ tɔn e nɔ sɔ nũnywe gbetɔ tɔn kpo linlin mađótadé lɛ kpo dó w’azɔ na é sɔ é! Đò aɛkpikpa Kanáanu lɛ tɔn glɔ ɔ, gbetɔ lɛ nɔ wà nũ e xycwũ lɛ é: ye nɔ dóxó xá hěnnuɔ yetɔn lɛ, sunnu nɔ dóxó xá sunnu alɔ nyɔnu nɔ dóxó xá nyɔnu, ye nɔ dóxó xá kanlin, nɔ hu vĩ yetɔn lɛ dó vodun, lobo nɔ sen vodun titewungbe tɔn. (Lev. 18:6, 21-25) Gó na ɔ, gǎn Babilɔnu tɔn lɛ kpo gǎn Ejipu tɔn lɛ kpo xwedó nũwalɔ dɔgbedɔgbe e sɔgbe dò nũnywe xwitixwiti linu bo kúnkplá mímějininɔ bo Mawu dɔ nú lzlayeli-ví lɛ é ă. (Kén. 19:13) Đò vogbingbɔn me ɔ, togun Mawu tɔn hwexónu tɔn ɔ mɔ lee gǎn yetɔn gbejinɔtɔ lɛ xò mímějininɔ dò gbigbo lixo, walɔ lixo kpo agbaza lixo kpo

sín kan gbɔn é. É dò wen dɔ Jehovah dò ali xlɛ ye wɛ.

w14 1/7 7 akpá. 2

Nũ E Mawu Na Wà nú Nũnyanyawiwa É

Ete ka na je dó me dɛdɛe nɔ gbé kpo ta syensyen kpo dɔ emi kún na huzu jijo ó, bo nɔ kpò nú nũnyanyawiwa lɛ é wu? Biblu dɔ nyi wen dɔ: “Me e nɔ wà nũ dò sɛnxwi jĩ lɛ wɛ na nɔ tò ɔ me, me e dò gbeji lɛ na nɔ finɛ. Amɔ, mɛdídá lɛ ɔ, è na dè ye sín tò ɔ me; ahizinɔ lɛ ɔ, è na nya ye tón sín tò ɔ me.” (Nũnywexó 2:21, 22) Me nyanya lɛ sɔ na sixu wà nũdɛ nú mɛdɛ ă. Hwenu e fifá mɔhun na tiin é ɔ, è na dè gbetɔ tónúsétɔ lɛ sín hwɛhuhu sín gũ e ye dɔ é sín aɛ me kpɛdɛ kpɛdɛ.—Hlɔmanu lɛ 6:17, 18; 8:21.

Nũ Xɔ Akwɛ Biblu Tɔn Lɛ Biba

w06 15/6 22 akpá. 11

“Un Yí Wǎn nú Sén Towe Lóóo”

¹¹ Ace e togun Mawu tɔn dɔ bo na nya gbo gbɔn fí e è ko ya jinukún gbɔn lɛ é nyí nũ wegó e dò Mɔyizisén ɔ me bo dɛxlɛ dɔ togun tɔn sín nũ nɔ dɔ ayi me n’i é. Jehovah dɛgbe dɔ nú lzlayeli-ví glesi dɛ ya jinukún tɔn ɔ, é dɔ na jó ee azɔwatɔ lɛ blé lɛ é dó nú wamamɔnɔ lɛ bo ye na cyan. Glesi lɛ dɔ na ya jinukún e wú gbɔn gle yetɔn lɛ tó lɛ é ă, mɔ jɛn ye ma dɔ na gbè vĩwun e ye blé gbɔn vĩwungbo yetɔn lɛ me ă é nɛ. Nú ye na bo tɛ ya jinukún bo ka wɔn nũkúnkɔ tɔn nyi gle me ɔ, ye dɔ na lɛkɔ yì sɔ ă. Tuto wanyiyinɔ dɛ wɛ enɛ nyí nú wamamɔnɔ lɛ, jonɔ lɛ, tɔcyɔvĩ lɛ, kpo asúkúsi lɛ kpo. Nũgbo wɛ dɔ gbonyinya nɔ byɔ azɔ syensyen dò ye sí, amɔ, é nɔ zón bo ye sɔ nɔ yì byɔ nũ dɔ kpé ă.

—Levíi ví lɛ 19:9, 10; Sɛnflinmɛ 24:19-22; ðɛhan 37:25.

ZẸ HWIÐÉE BÍ JÓ NÚ MAWUXÓÐIÐOZÓ Ɔ

w02 1/2 29

Nũ E Nũxató lɛ Kanbyo lɛ É

Sɛn e Jehovah na akɔta Izlayeli-ví lɛ tɔn é ɔɔ nũ kaka ɔé dó alɔwliwli kpo lee è na nɔ bló gbɔn é kpo wu ă. É ɔò mǎ có, é dó alɔwliwli alɔkpa ɔé lɛ sín sɛn. Ði kpóndéwú ɔò Levíi ví lɛ 18:6-20 mɛ ɔ, è dó alɔwliwli alɔkpa ɔé lɛ sín sɛn ɔi ee sixu tiin ɔò hɛnnumɔ e sɛkpó yedée lɛ é tentin é. Akpáxwé ene ɔɔ hɛnnumɔ ɔédee ma ɔó na ɔóóó xá yedée lɛ ă é nyi wen tɔɔɔ. Nũgbo wɛ ɔɔ Klisanwun lɛ ɔò Mɔyizisén ɔ gló ă. (Efɛzinu lɛ 2:15; Kolosinu lɛ 2:14) É ɔò mǎ có, ene xlé ɔɔ Klisanwun lɛ na xò sɛn ene lɛ nyi kɛn hwenu e ye ɔò mɛ e ye na wlí alɔ xá é ba wɛ é ă. Hwɛjijo gegě wu wɛ ye ɔó na wà nũ sɔgbe xá.

Nukɔntɔn ɔ, aɛɛkpikpa lɛ sín sɛn ɔé lɛ gbé alɔwliwli ɔò hɛnnumɔ e sɛkpó yedée tútútú lɛ é tentin, b'ɛ ɔò wen ɔɔ Klisanwun lɛ nɔ setónú nú sɛn e ɔò tò e mɛ ye ɔé lɛ é. (Matie 22:21; Hlɔmanu lɛ 13:1) É ɔò wen ɔɔ sɛn mǎhun lɛ nɔ gbɔn vovo sín fí ɔé jɛ fí ɔɛvo. Nũvikún gũduɔu tɔn lɛ jí wɛ sɛn égbé tɔn mǎhun lɛ gegě nɔ jinɔn ayí dó hugă. Mɛ bí wɛ tuùn ɔɔ enyi hɛnnumɔ e sɛkpó yedée tútútú lɛ é wlí alɔ ɔò yedée tentin, bɔ ye ka ɔó azɔn e è nɔ ɔu gũ tɔn é ɔé ɔ, ví e ye na jì lɛ é ɔébũ na ɔibla yawũ ɔu azɔn ene sín gũ. Ðó hwɛjijo ene wu, bɔ Klisanwun lɛ ɔó na “setónú nú aɛɛkpikpa e ɔò tò ɔ nu lɛ” é wutu ɔ, Klisanwun e jló na wlí alɔ lɛ é ɔó na setónú nú sɛn e ɔɔ xó dó alɔwliwli wu ɔò xá yetɔn mɛ lɛ é.

Wegó ɔ, é lɛ kúnkplá nũ e mɛ lɛ nɔ yí gbè na aló ma nɔ yí gbè na ă ɔò fí e mĩ nɔ nɔ lɛ é. Ðibla nyí aca lɛ bí wɛ ɔó sɛn ɔé lɛ bɔ sɛn ene lɛ gbé alɔwliwli ɔò hɛnnumɔ e sɛkpó yedée tútútú lɛ é tentin, bɔ hwɛhwɛ ɔ, hɛnnú wɛ è nɔ só alɔwliwli mǎhun dó mɔ, bɔ ene wu ɔ, è tɛ nɔ ɔɔ xó tɔn lɔ vóvó ă. Nũgbo wɛ ɔɔ alɔwliwli ene lɛ e sín sɛn è dó lɛ é sixu gbɔn vovo sín fí ɔé jɛ fí ɔɛvo, amǎ, “ɔò kpaa mɛ ɔ, lɛ dó xwédo mɛ wɛ lɛ tɔn sɛkpó yedée sɔ é ɔ, mǎ dó wɛ sɛn e gbé xóɔóxámɛ ɔò mɛ wɛ lɛ tentin é nɔ syen sɔ, bɔ è tɛ nɔ kɛnu d'ewu vóvó ă” wɛ xókwíntinmɛwɛgbo *The Encyclopædia Britannica* ɔɔ. Enyi é na bo ma nyí alɔwliwli ɔò hɛnnumɔ e sɛkpó yedée lɛ é xó wɛ ă ɔ, Klisanwun lɛ nɔ ba na wà nũ e só ta aca e è ko ɔó ayí, aló nũ e nyí nũ vé mɛ ɔò xá ɔé mɛ é, bɔ mǎ mɛ ɔ, ye na kɔn cí dó agun Klisanwun tɔn aló nyiko Mawu tɔn wu ă.—2 Kolɛntinu lɛ 6:3.

Mĩ ɔó na lɛ wɔn ayixa e Mawu na mĩ é ă. Gbetó lɛ bí wɛ è jì bɔ ye ɔó nũwukpíkpe ɔ bo nɔ tuùn nũ ɔagbe ɔó vo nú nũ nyanya. (Hlɔmanu lɛ 2:15) Enyi ayixa yetɔn ma ko kú atli aló ye ko dóve ɔò nũnyanyawiwa mɛ ă ɔ, é nɔ ɔɔ nũ e nyó bo sɔgbe é nú ye. É nɔ lévo ɔɔ nũ e ma nyí jɔwamɔnú ă, bɔ mɛ ɔɛvo lɛ sè ɔ, é na cí kliwun nú ye é nú ye. Jehovah ɔɔ xó dó nũ mǎhun wu hwenu e é na sɛn e gbé alɔwliwli ɔò hɛnnumɔ e sɛkpó yedée lɛ é tentin é Izlayeli-ví lɛ é. Mĩ xà ɔɔ: “Mi ma nɔ wà nũ e è nɔ wà ɔò Eji-pu fí e mi nɔ é ó. Mi ma ka wà nũ e è nɔ wà ɔò Kanáa fí e un kplá mi xwé ɔ ó. Mi ma xwedó wɔɔ yetɔn lɛ ó.” (Levíi ví lɛ 18:3) Klisanwun lɛ nɔ wlíbo nú ayixa yetɔn e ye kplón kpo Biblu kpo é, bo nɔ lɔn nú ko e gbè ɔ nɔ sló nú nũ ɔagbe kpo nũ nyanya

kpo é ni wà nũ dó linlin yetɔn wu ă.—Efezi-nu le 4:17-19.

Ete mĩ ka na ɔɔ dó sú ta na? Klisanwun le ɔɔ Mɔyizisén ɔ gló ă có, ayixa yetɔn no ɔɔ nú ye nyi wen ɔɔ alɔwliwli ɔɔ hěnnuɔ e sɛkpó yedée tútútú le é tentin, ɔɔ tó na da vĩ nyɔnu tɔn, no na da vĩ sunnu tɔn, nɔvĩ nɔvĩ na da yedée mɔ sɔgbe ɔɔbũ nú Klisanwun le ă. Enyi kan ɔ ɔɔiga ɔ, Klisanwun le tuùn ɔɔ sén ɔɔ ɔɔ bo ɔɔ xó dó lee è na wlĩ alɔ sɔgbe xá sén gbɔn é wu, ɔɔ nũgbododó e me le no yĩ gbè na ɔɔ fi ɔɔkpo ɔɔkpo le é lévɔ tĩn. Mĩ ɔɔ na wà nũ sɔgbe xá sén ene le tenwin lenwin ba dó sixu setónú nú gbediɔe Mawuxówema ɔ tɔn elo: “Asidida abĩ asúdida ni nyĩ nũ sísí.”—Eblée le 13:4.

11-17 JANVIER

DOKUN MAWUXÓ ɔ TON DÉ LE | LEVÍÍ VÍ LE 20-21

“Jehovah Dè Togun Tɔn Dó Vo”

w04 15/10 11 akpá. 12

Palaɔisi: A Na Yĩ Me À?

¹² É ɔɔ mɔ có, nũɔe ɔɔ bo mĩ ɔɔ na wɔn ă. Mawu ɔɔ nú Izlayeli-vĩ le ɔɔ: “Mi bo zé sén e un dó nú mi égbé ðin le bĩ dó wà azɔ na. Ene ɔ, mi na mɔ hlɔnhlɔn bo na yĩ tò e me na byɔ we mi ɔɔ ɔ.” (Sénflínme 11:8) È lé ɔɔ xó dó tò ɔɔkpo ɔ wu ɔɔ Levíí ví le 20:22, 24 me: “Mi kpé nukún dó sén ce le wu bo nyi ganji, bo kpé nukún dó nũ e un zón le wu, bo bló gbɔn jí, bonu tò e me na kplá mi yĩ we un ɔɔ ma wá slú mi sín kɔ ó. Bo ɔɔ nú ye ɔɔ: ‘Mitɔn we ayikúngban yetɔn na nyĩ; tò ene e me anšsin kpo wiin kpo gó ɔ, nye we na mi.’” Nũgbo we, kancica ɔɔagbe e Izlayeli-vĩ le na ɔɔ xá Je-

hovah Mawu é we na zón ɔɔ ye na yĩ Akpádídó Yikúngban ɔ jí. Tónú e ye ma sè nú Mawu ă é we zón ɔɔ é tin, ɔɔ Babilɔnu-nu le wá gbà ye bo ɔɔ sín tò yetɔn me.

it-1 1106 akpá. 11

Gũ

Nũ ɔɔbũ e me e ja kúkú gbé é jó dó nú me e na ɔɔ gũ tɔn é, alɔ me ɔɔɔe ɔɔ ace bo na je ten tɔn me le é; nũ ɔɔbũ e tɔgbó metɔn alɔ me e je nukɔn nú me é ɔɔ jó dó nú me e na ɔɔ dó wũ tɔn é. Xókwín Ebléegbe tɔn taji e è zán é we nyĩ *naħal*. Tinme tɔn we nyĩ è ni yĩ gũ ɔɔ, abĩ è ni na gũ ɔɔ me, alɔ è ni ɔɔ nũɔe sín gũ, ɔɔ hwéhwe ɔ, meɔe we no jó dó nú me e je ten tɔn me é. (Ké 26:55; Eze 46:18) È no zán xókwín *yarash* hwedeleɔu dó dó gesi “gũɔtɔ” ɔɔ, amɔ hwéhwe ɔ, è no zán “yĩ,” ɔɔ é no nyĩ gũ ɔɔ è no ɔɔ ă. (Bĩ 15:3; Le 20:24) Tinme tɔn ɔɔe we lé nyĩ è ni “nya” me, ɔɔ ene no byɔ ɔɔ è ni fun ahwan. (Sé 2:12; 31:3) Xókwín Glɛkigbe tɔn e cá kan xá gũɔu é we nyĩ *kléros*.

it-2 438 akpá. 5

Xe Le

Đò Sinvɔgbe ɔ gudo ɔ, Nɔwée sɔ “xe tenme tenme e ma vé me ă le” kpo kanlin ɔɔe le kpo dó savɔ. (Bĩ 8:18-20) Sín hwe ene nu ɔ, Mawu yĩ gbè ɔɔ gbetɔ le na no ɔɔ xe le, hun tɔn jen ye ma na ɔɔ ă. (Bĩ 9:1-4; kpón Le 7:26; 17:13.) Enyi xe ɔɔ le “ma vé me ă” ɔɔ hwe ene nu ɔ, é ɔɔ wen ɔɔ Mawu yĩ gbè ɔɔ è na só ye dó savɔ na wu we; sɔgbe xá tan e ɔɔ Biblu me é ɔ, xe ɔɔ “vé” ɔɔu cobɔ Mɔyizisén ɔ bé azɔ ă. (Le 11:13-19, 46, 47; 20:25; Sé 14:11-20) È ɔɔ nũ e wu xe ɔɔ le “vé” me ɔɔ sinsen-biblo linu é tɔlɔ ɔɔ Biblu me ă. Gegé yetɔn we nyĩ nũsáxe alɔ xe e no ɔɔ kanlin

kúkú le é, é nyí ye bí we ä. È dè sèn ene sìn hwenu e akójije yoyō ɔ bé azō é. Ene je wè dō nū e Mawu dɛxlé Piyéé é mɛ.—Mɛ 10:9-15.

Nū Xɔ Akwe Biblu Tɔn le Biba

it-1 1180 akpá. 3

Wūtu jijá

Sèn Mawu tɔn gbé gbídígbídí dɔ è ma já wūtu nú cyc le ó. (Le 19:28; 21:5; Sé 14:1) Hwɛjijo e wu we é we nyí dɔ togun mímé, nūdɔkan būnɔ dé we Izlayeli nyí nú Jehovah. (Sé 14:2) Ene wu ɔ, Izlayeli dɔ na dɔ wū zɔ nú vodunsinsen alɔkpa alɔkpa le bí. Gó na ɔ, é sɔgbe debū dɔ togun e tuùn nūgbo ɔ dó ninɔmɛ mekúkú le tɔn wu, bo lé dɔ nukúndjídó fínfón sín kú tɔn é ni d'alo dō aca gblegblé ene e mɛ è nɔ ví mɛ e kú é, bo nɔ lé já wūtu nú mɛdée dè é mɛ ä. (Da 12:13; Eb 11:19) Nū dɛvo we lé nyí dɔ sèn e gbé wūtu jijá nú mɛdée é na kplón Izlayeli-ví le dɔ ye dɔ na dɔ sísí e jɛxa é nú agbaza gbɛtɔ tɔn, ee nyí nūdjídó Mawu tɔn dé é.

18-24 JANVIER

DɔKUN MAWUXÓ ɔ TɔN ĐÉ LE | LEVÍ VÍ LE 22-23

“Xwè Xwewu Xwewu Tɔn le kpo Lee Ye Kan Mĩ Gbɔn É Kpo”

it-1 884-885 akpá. 6, 7

Wǎxúxú E Mɛ È Ma Dó Tón Ä É Sín Xwè

Kplédókɔpɔ būnɔ dé kpo gbɔjɛzán dé kpo we azän nukɔntɔn wǎxúxú e mɛ è ma dó tón ä é sín xwè nɔ nyí. Dò azän wegó ɔ, ee nyí Nisáan 16gɔ ɔ gbè ɔ, è nɔ hɛn óji nukɔn nukɔntɔn e nyó dō Palestine le é sín kɔ dé wá nú vɔsanúxwlemawutɔ ɔ. È sixu dɔ jinukún yoyō ene e è ya é sín

fó, wǎxúxú tɔn, alò mime tɔn debū je nukɔn nú xwè ene ä. Dò nūjledonūwu linu ɔ, vɔsanúxwlemawutɔ ɔ nɔ xwlé jinukún nukɔn nukɔntɔn ene le Jehovah, bo nɔ mi nūkúnkɔ ɔ yì nukɔn, yì gudo; è nɔ só lɛngbǎví e dɔ xwè dɔkpo bɔ blš debū ma dō wū tɔn ä é dó savǎ e è nɔ dó zo é, è nɔ zé ami dó nya jinukún na, bo nɔ dó savǎ na, bɔ vɛɛn nɔ jeji. (Le 23:6-14) È dɛgbe dɔ è ni dó jinukún ɔ, alò linfin tɔn le zo dō vɔsakpe ɔ jí, lee vɔsanúxwlemawutɔ le wá bló gbɔn dō nukɔnmɛ é ä. Dò xwè ene le hwenu ɔ, enyi togun ɔ bí nukɔn kɛdɛ we è nɔ xwlé jinukún nukɔntɔn le Mawu dè ä, loɔ, ali lé hun nú xwédo dɔkpo dɔkpo, mɛ debū e dɔ nū dō Izlayeli é, bɔ é na xwlé nūsumɛnukún mɛ sín vǎ Mawu.—Tí 23:19; Sé 26:1, 2.

Tinmɛ tɔn. Du e è nɔ dɔ wǎxúxú e mɛ è ma dó tón ä dō hwe ene nu é sɔgbe xá nū e Jehovah dɔ nú Mɔyizi b'ɛ dō Tíntón 12:14-20 mɛ, gó nú gbɛdɛde elo, ee dō wemafo 19gɔ ɔ mɛ é: “Tón debū na dō xwé mitɔn le gbè ä nú azän tɛnwɛ.” Dò Sɛnflín mɛ 16:3 mɛ ɔ, è yló wǎxúxú e mɛ è ma dó tón ä é dɔ “wamamɔnɔ wǎxúxú,” bɔ ene nɔ flín Jwifu le xwewu xwewu lee ye tón sín Ejipu kpitikpiti gbɔn é (hwenu e ye ma mɔ táan bo dó tón linfin e ye nya ɔ mɛ ä é [Tí 12:34]). Ene nɔ flín Izlayeli-ví le wamamɔnɔ gbè e ye zán dō Ejipu kpo kannumɔgbenu e è dè ye sìn é kpo ye, dō Jehovah dɛsu tɛ dɔ: “É na nɔ flín azän e gbè mi tón sín Ejipu é mi, bɔ mi na wɔn gbɛdɛ ä.” Tuùn e Izlayeli-ví le na tuùn dɔ emi ko je emidée sí, bɔ Jehovah we Hwɛn emi gán é na sɔnū nú ye bɔ ye na dō ninɔmɛ ayi mɛ tɔn e jɛxa é nú xwè nukɔntɔn e dō xwè dɔxó atɔn e ye nɔ dɔ xwewu xwewu é.—Sé 16:16.

it-2 527 akpá. 1

Pantekotuxwe

Đò Pantekotu zán gbè ɔ, è nɔ xwlé blěe nukontɔn e è ya le é Jehovah. Amɔ̃, lee è nɔ bló gbɔn é gbɔn vo nú lee è nɔ xwlé ɔ̃ji nukontɔn e è ya le é gbɔn é. È nɔ zán linfin kilóo ayizén dó ɔa wɔ́xúxú we na. Ye na hen wɔ́xúxú ene le “sín xwé” yetɔn le gbè, ene xlé ɔa wɔ́xúxú e ye nɔ zán ayivɔ-gbe dò xwé yetɔn le gbè é ɔɔhun we é na cí, é nyí ee è nɔ zán nú nũ mímé le é dandan ä. (Le 23:17) È nɔ zán jinu-kún le dó xwlé vɔ̃ e è nɔ dó zo le é kpo hwesókemenvó kpo, bo nɔ zán lengbɔví asú we dó sá kondókpóvó na. Vɔsanúxwlema-wutú ɔ nɔ fɔ alɔ tɔn le dó wɔ́xúxú le kpo lengbɔví e è já le é kpo gló, bo nɔ mi wɔ́xúxú le kpo lengbɔví le kpo dó gudo, nukɔn, dò Jehovah nukɔn, bo mɔ̃ wiwa nɔ xlé ɔa Jehovah nukɔn we è xwlé ye dè. Enyi è xwlé wɔ́xúxú le kpo lengbɔví le kpo Mawu gudo ɔ, ye nɔ huzu vɔsanúxwle-mawutú ɔ tɔn, b'è nɔ ɔu ye kondókpóvó ɔɔhun.—Le 23:18-20.

w14 15/5 29 akpá. 11

A ka Đò Xúsúxusu Zɔn Xá Tutoblonunu Jehovah Tɔn We Ä?

¹¹ Đagbe mĩtɔn ba we tutoblonunu Jehovah tɔn dè wu we é dó wusyen lanme nú mĩ ɔa mĩ ni xwedó wèdexáme Pɔlu tɔn elɔ: “Mi nú mĩ na kpé nukún dó mĩdée wu, bo na fló wanyiyi sín zo dó lanme nú mĩdée, bo na dó wanyiyi, bo na nɔ fló ɔagbewi-wa sín zo dó lanme nú mĩdée, bo na wà ɔagbe. Mĩ ma jó agun e me mĩ nɔ yì é dó, me e ko nɔ bló mɔ̃, bo é ko má ye le ɔɔhun ó. Loɔ, mĩ ni nɔ na kanmesyen mĩdée, dó Aklunɔ sín azän ɔ ko dò sisekpó we lee mɔ gbɔn we mi dè dìn é. (Ebl.

10:24, 25) Xwè xwewu xwewu tɔn le kpo kplédókpó ɔevo le kpo nɔ hen Izlayeli-ví le lidò dò gbigbo lixo. Gó na ɔ, nũwiwa ene le ɔi Azavaxwe bũnɔ e ye ɔu dò Nεεmii hwenu é hun ali nú ye bo ye j'awä tawun. (Tí. 23:15, 16; Nεε. 8:9-18) Lè mɔ̃hun le we kplé mĩtɔn le kpo kplédókpó mĩtɔn le kpo nɔ hen wá nú mĩ. Mi nú mĩ ni nɔ ɔu tuto ene le e è sɔnũ na bo mĩ na dó kpò dò ganji dò gbigbo lixo, bo lé dó awäjiije é sín lè bĩ mlémlé.—Titu 2:2.

Nũ Xɔ Akwe Biblu Tɔn le Biba

w19.02 3 akpá. 3

Zunfan Gbejinino Towe!

³ Enyi è zán xókwín gbejinino ɔ dó mĩ mesentó Mawu tɔn le wu ɔ, tinme tɔn nɔ nyí ɔa mĩ ni dó wanyiyi nú Jehovah kpo ayi mĩtɔn bĩ kpo, bo zé mĩdée bĩ jó n'i mlémlé, bonu jlò tɔn wiwa ni je nukɔn dò gbeta e kɔn mĩ na wá le é bĩ me. Mĩ ni kpón lee è zán xókwín gbejinino ɔ gbɔn dò Biblu me é. Tinme dodó e xókwín Biblu tɔn “gbejinino” ɔ dó é ɔie: blebu, maɔóblɔ̃ alò büté. Đi kpóndéwú ɔ, Izlayeli-ví le nɔ sɔ kanlin le dó savɔ nú Jehovah, bo Sén ɔ ɔa ɔa kanlin ene le kún dó na dó blɔ̃ ó. (Lev. 22:21, 22) Mawu yí gbè nú togun tɔn na sɔ kanlin afɔkponɔ dè, tókúnɔ dè alò nukúntintónnɔ dè dó savɔ n'i ä; mɔ̃ jen ye ma ka dó na lé sɔ kanlin azinzɔnɔ dè dó savɔ n'i ä é ne. É dò taji nú Jehovah ɔa kanlin ɔ ni dò blebu, ma dó blɔ̃ ó alò ni dò büté. (Mal. 1:6-9) Mĩ sixu mɔ̃ nũ je nũ e wu Jehovah nɔ ba ɔa kanlin dè ni ma dó blɔ̃ ó alò ni dò blebu é me. Enyi mĩ jlò na xɔ nũdè, ɔi atín sínsén dè, wema dè alò azɔwanú dè mɔ̃ ɔ, mĩ nɔ sɔ ee dó akpa ɔaxó dò wũtu, alò ee akpáxwé tɔn dè hwe é ä. Ee dò blebu, ma dó blɔ̃ ä alò dò

büté é wε mĩ nɔ ba. Mǎ ɖokpo ɔ, Jehovah lo nɔ ba ɖɔ wǎn e mĩ yí nú emi é kpo gbe-jinino mĩtɔn kpo lo ni cí mǎ. É ɖó na ɖò blebu, ɖó blǎ ǎ alǎ ɖò büté.

ZĚ HWIDĚE BĚ JÓ NÚ MAWUXÓÐIDZÓ ɔ

w07 15/7 26

Nũ E Nũxatǎ lε Kanbyo lε É

Sén Mɔyizi tɔn ɖegbe nú Izlayeli-ví lε ɖɔ: “Hũn xwewu xwewu ɔ, sunnu e ɖò togun mitɔn mε lε bĩ na nɔ yì Mawu Mavɔmavɔ, Mawu mitɔn nukɔn azɔn atɔn ɖò ten e é na só é mε: ye na nɔ yì Dindinwayixwe ɔ hwenu, bo na nɔ yì Pantekotuxwe ɔ hwenu, bo na nɔ yì Azavaxwe ɔ hwenu.” (Sénflínme 16:16) Sín Axósu Salomóɔ hwenu ɖidó ɔ, tɔmpli Jeluzalemu tɔn wε Mawu só, bo è na nɔ kplé ɖò finε.

Avril mε mǎ wε è nɔ ɖu xwè nukɔntɔn e ɖò xwè atɔn lε mε, bo nɔ nyí Wǎxúxú E Mε È Ma Dó Tón Ǻ É Sín Xwè é ɖè. É nɔ bé ɖò Dindinwayixwe ɔ e è nɔ ɖu ɖò Nisáan 14gɔ ɔ é sín ayihɔngbe, bo è nɔ ɖu nú azǎn tenwe kaka yì Nisáan 21gɔ ɔ. Xwè ɔ sín azǎn wegɔ ɔ gbè, ɖò Nisáan 16gɔ ɔ, wε nɔ nyí gbè e gbè è nɔ je jinukún nukɔntɔn xwè ɔ tɔn ya jí sɔgbe xá Jwifu hwexónu tɔn lε sín sunzánwema. Gbè enε gbè ɔ, vɔsanúxwlémauwutǎ ɔ nɔ só “jinukún e nyó dó nukɔn ɔ,” ɔji e è ya é sín “kɔ nukɔntɔn” bo nɔ mi dó gudo, dó nukɔn ɖò Jehovah nukɔn ɖò ten mímé ɔ mε. (Levíí ví lε 23:5-12) Ɖó sunnu lε bĩ wε ɖó na nɔ Wǎxúxú E Mε È Ma Dó Tón Ǻ É Sín Xwè tenme wutu ɔ, mǎ ka nɔ ya jinukún e è nɔ dó savǎ na é?

Akɔta ɔ blebu wε è ɖegbe na ɖɔ ye ni nɔ hɛn jinukún nukɔntɔn e ye ya é wá

Jehovah nukɔn ɖò Wǎxúxú E Mε È Ma Dó Tón Ǻ É Sín Xwè hwenu. É nyí mε ɖokpo ɖokpo wε è byɔ ɖɔ é ni ya jinukún nukɔntɔn ɔ bo só wá ten mímé ɔ mε éɖe-suno ǎ. É nyó wá ɔ, akɔta ɔ wε è ɖegbe na ɖɔ é ni ɖè mɛɖé lε bonu ye na só mε lε sín afɔ ɖó te. Enε wu ɔ, è sixu sé mɛɖé lε dó ɔji gle e yá finε é ɖé mε, bo ye na yì gbò ɔji e è na zán ɖò Wǎxúxú E Mε È Ma Dó Tón Ǻ É Sín Xwè hwenu é sín kɔ. *Encyclopaedia Judaica* ɖɔ: “Enyi ɔji nyó ɔ, è nɔ yì ba ɖò xá e lɛlɛ dó Jeluzalemu lε é mε. É ma nyí mǎ ǎ ɔ, è sixu yì ba ɖò fí ɖebũ ɖò Izlayeli. Sunnu atɔn wε nɔ yì ba, bo ye mε ɖokpo ɖokpo nɔ hɛn hwĩ e nu tɔn xwíɖí é kpo xasun yetɔn lε kpo.” Enε gudo ɔ, è nɔ hɛn ɔji sín kɔ ɖokpo wá nú vɔsanúxwlémauwutǎ ɖaxó ɔ bo é nɔ xwlé Jehovah.

Ali ɖagbe ɖé wε gbè e è ɖè nú Izlayeli-ví lε ɖɔ ye ni nɔ xwlé nũkún nukɔntɔn e ye ya lε é Mawu é hun nú ye bo ye nɔ ɖè nũsumɛnukúnme xlé Mawu ɖó é kɔn nɔɔna dó tò yetɔn kpo jinukún yetɔn kpo jí wutu. (Sénflínme 8:6-10) Hugǎn mǎ ɔ, ‘ye nũ ɖagbe e jawě lε é tɔn’ wε nũnina sín xwè lε nyí. (Eblée lε 10:1) Yayǎ wu wε Nisáan 16gɔ ɔ xwè 33 H.M. tɔn wε è fón Jezu Klisu sín kú ǎ. Gbè enε gbè wε è nɔ xwlé jinukún nukɔntɔn e è ya lε é Jehovah. Mesédó Pɔlu ɖɔ dó Jezu wu ɖɔ: “Klisu wε nyí mε nukɔntɔn e fón sín kú é, bo dó na ganjewu mĩ ɖɔ mε e kú lε lɔmǎ na fón. . . . Amǎ, mε ɖokpo ɖokpo na nɔ ten éɖe-suno tɔn mε; Klisu wε je nukɔn nú mε bĩ, bo mε e nyí étɔn lε na bo dó wũ tɔn hwenu e é na wá dó é.” (1 Kolentinu lε 15:20-23) Nũkúnkɔ nukɔntɔn e vɔsanúxwlémauwutǎ ɔ nɔ mi dó nukɔn, dó gudo, ɖò Jehovah nukɔn é nɔte nú fón e è fón

Jezu Klisu sín kú é. É we nyí me nukontɔn e è fón sín kú, b'è na no gbè kaka soyi é. Mō me ɔ, Jezu hun ali bonu è na dè gbetó le sín kannumɔgbenu hwèhuhu kpo kú kpo tɔn.

25-31 JANVIER

DOKUN MAWUXÓ ɔ TON DÉ LE | LEVÍ VÍ LE 24-25

“Awājijexwe ɔ kpo Medéesijije Sogudo Ton ɔ Kpo”

it-2 137 akpá. 8

Medéesijije

Mawu E No Na Medéekannunino Me É. Jehovah nyí Mawu e no na medéekannunino me é. É dè togun Izlayeli tɔn sín kannumɔgbenu dò Ejipu. É dɔ dɔ enyi ye kpò dò tónú sè nú sɛn emitɔn le jen we ɔ, ye na kpò dò yedée sí. (Sé 15:4, 5) É dò mǎ có, Sɛn ɔ dɔ dɔ enyi medé huzu wamamɔnɔ ɔ, é sixu sà édée dó kannumɔgbenu bá dó sixu mɔ dandannú le nú édesunɔ kpo xwédo tɔn kpo. Amǎ, Sɛn ɔ na ace Eblée ene, bo é na je édée sí dò xwè tenwegó ɔ me. (Tí 21:2) Dò Awājijexwe ɔ hwenu ɔ, è no jlá gbɔn tò ɔ bí me dɔ è dè me le nyite, (nú no nyí mǎ xwè 50 me tɛgbɛ). É no dè kannumɔ Eblée le bí nyite, bo sunnu dɔkpo dɔkpo no lɛkɔ yi ayikúngban tɔn jí.—Le 25:10-19.

it-1 1107-1108 akpá. 1

Gũ

Dó xwédo dɔkpo ɔ tɔn we ayikúngban dé no nyí sín jijime dé jí je devo jí wutu ɔ, è sixu sà ε bí gbídígbídí ă. È na dɔ ɔ, nú è dɔ dɔ è sà ayikúngban dé ɔ, jinukún nabi e ayikúngban dé na na é we è no kpón dó xáya, bo táan nabi e kpò cobo Awājijexwe

xwe ɔ na wá é we è no kpón dó dɔ nabi e è na sà na é, dó hwenenu we ayikúngban le bí no lɛkɔ yi ayikúngbanno le gón, enyi ye ma ko vó ye xɔ je nukɔn na ă ɔ ne. (Le 25:13, 15, 23, 24) Sɛn ene dɔ nú dó xwé dēdēe dò toxo e è ma mè ahohó lɛlě dó ă le é nu, bo è no só ye dó mɔ xwé e dò gle-toxo ɔ me le é na. Nú medé sà xwé dēdēe dò toxo e è mè ahohó lɛlě dó le é me ɔ, xwè dɔkpo jen ace e me e sà nú ɔ é dó bo na vó nú ɔ xɔ bésín hwenu e é sà é. Nú nú e kan xwé e dò toxo Levii ví le tɔn me le é ɔ, Levii ví le dó ace bo na vó ye xɔ hwebĩnu dó yedee du ayikúngban dē sín gũ ă wutu.—Le 25:29-34.

it-2 70 akpá. 2

Awājijexwe

Enyi Izlayeli-ví le setónú nú awājijexwe sín sɛn ɔ, akɔta ɔ no byɔ ninɔme blawũ e è no mɔ dò tò gegě me dò égbé é me ă. È no mɔ gbetó gbɛnu we elɔ le: medé le no dó kwe kpó gégé, bo me devo le ka no nyí yatónɔ klókló. Lè e tuto ene no hen wá nú me dɔkpo dɔkpo é no hen akɔta ɔ lidò, dó è no wɔn ya nú medé dó é nyí hɛntónɔ klókló wutu ă, é nyó wà ɔ, me debũ sixu zán nũwukpíkpe tɔn le nú gan-jinino akɔta ɔ tɔn. Nú akɔta Izlayeli tɔn vé ko dò tónú sè nú Jehovah we jen we ɔ, ye no du vivi acɛkpikpa maqóblš e édɔkponɔ jen sixu na ye é tɔn, dó é no kɔn nyɔna dó ayikúngban yetɔn le jí, bo no lé kplón nú ye wutu.—Eza 33:22.

Nũ Xɔ Akwe Biblu Tɔn le Biba

w09 1/9 22 akpá. 4

Hwenu E È Dó Xomesin nú We É

Nú Izlayeli-ví dé xò hun xá Izlayeli-ví gbě tɔn dé bo tón nukún i ɔ, Sɛn ɔ dɔ tó e

jɛxa bɔ ɛ na dɔn n'i ɛ. Ɛ dɔ mɔ́ cɔ́, ɛ nyí me e nũ wà ɛ dɛsuno wɛ na dɔn tó nú me e gblewũ i ɛ, alɔ́ xwédo me ɔ́ tɔn sín mɛdɛ á. Sɛn ɔ́ byɔ dɔ́ ɛ ni sɔ́ xó ɔ́ yì mɔ́ me e dɔ́ tɛn acɛkpikpa tɔn me lɛ ɛ, ye wɛ nyí hwɛdɔ́tɔ́ e ɛ sɔ́ lɛ ɛ, bɔ ye na dɛdɛ lee ɛ jɛxa gbɔn ɛ. Tuùn e mɛdɛ tuùn dɔ́ enyi emi tuùn bo xò daka wegó emitɔn wu, alɔ́ wà alǎnnú wũ tɔn ɔ́, ɛ na wà nũ dɔkpo ɔ́ xá emi lɔ́ ɛ nɔ́ gbò kpò nyi ali jí n'i b'ɛ sɔ́ nɔ́ wà mɔ́ á. Amɔ́, xó ɔ́ bɪ ka ko nɛ á.

1-7 FÉVRIER

DOKUN MAWUXÓ Ɔ TON DÉ LE | LEVÍÍ VÍ LE 26-27

“Lee È Sixu Mɔ́ Nyɔna Jehovah Tɔn Gbɔn È”

w08 15/4 4 akpá. 8

Gbɛ “Nũ E Ma Nyí Nũdɛ” Á lɛ Ɛ

⁸ Nɛ “dokun” ka sixu huzu mawu dɛ gbɔn? Ɖi kpɔ́ndɛwú ɔ́, lin tamɛ dó awinnya e dɔ́ gle dɛ me dɔ́ Izlayeli hwexónu tɔn me ɛ dɛ jí. È sixu zán awinnya mɔ́hun dó gbá xwé dɛ, alɔ́ ahohó dɛ. Ɖò alɔ́ dɛvo me ɔ́, enyi ɛ “tun” awinnya enɛ “te bo nɔ́ sɛn,” alɔ́ ɛ ‘dɛ nũ dó wũ tɔn’ ɔ́, ɛ sixu huzu afɔ́klɛnnú nú togun Jehovah tɔn. (Lev. 26:1) Mɔ́ dɔkpo ɔ́, akwɛ lɔ́ dɔ́ tɛn tɔn. Mí dɔ́ hudo tɔn bá dó sixu nɔ́ gbɛ, bɔ mí sixu lɛ zán dó sinsenzó Jehovah tɔn takúnme. (Nũt. 7:12; Luk. 16:9) Amɔ́, enyi akwɛ mya nukún nú mí hú sinsenzó mĩtɔn hũn, ɛ huzu mawu mĩtɔn nɛ. (Xà 1 Timótée 6:9, 10.) Lee me lɛ na dɔ́ kwɛ gegɛ gbɔn ɛ wɛ nɔ́ mya nukún nú ye dɔ́ gbɛ ɔ́ me égbɛ, mĩdɛɛ lɛ dɔ́ na mɔ́ nũ jɛ wu dɔ́ mí dɔ́ linlin e dɔ́ jlɛ jí ɛ dó akwɛ wu.—1 Tim. 6:17-19.

it-2 753 akpá. 2

Xesi

Lee Jehovah zán Mɔ́yizi gbɔn ɛ kpo lee ɛ wà nũ xá ɛ gbɔn ɛ kpo zón bɔ Mɔ́yizi wà nũjiwũ e dó xesi lɛ ɛ (Ebl., *môra*) dɔ́ togun Mawu tɔn nukɔn. (Sé 34:10, 12; Tí 19:9) Me dɛdɛ dɪ nũ nú nũjiwũ e Mɔ́yizi nɔ́ wà lɛ ɛ dɔ́ sísí dɔ́xó nú acɛkpikpa tɔn. Ye mɔ́ nũ jɛ wu dɔ́ Mawu wɛ nɔ́ dɔ́ xó gbɔn jĩ tɔn. Izlayeli-ví lɛ dɔ́ na lɛ dɪ xesi nú tɛn mímé Jehovah tɔn lɔ́mɔ́. (Le 19:30; 26:2) Enɛ xlé dɔ́ ye dɔ́ na dɔ́ sísí dɔ́xó nú tɛn mímé ɔ́, bo na nɔ́ sɛn Jehovah lee ɛ byɔ gbɔn dɔ́ ye sí ɛ, lobo na nɔ́ zán gbɛ sɔ́gbɛ xá sɛn tɔn lɛ bɪ.

w91 1/3 17 akpá. 10

Nũ “Fífá Mawu Tɔn” Ni Hɛn Ayi Towe

¹⁰ Jehovah dɔ́ nú togun ɔ́ dɔ́: “Enyi mi nɔ́ nyi sɛn ce lɛ ɔ́, enyi mi nɔ́ kpé nukún dó nũ e un zón mi lɛ wu bo nɔ́ bló ɔ́, ɛ sù jĩ hwenu ɔ́, un na nɔ́ sé jĩ dó mi, ayi-kúngban ɔ́ na nɔ́ na jinukún, atín e dɔ́ zunkan me lɛ na nɔ́ sɛn. Un na bló bɔ ayi na j'ayí nú mi dɔ́ tò ɔ́ me. Nú mi dó amlɔ́ zánme ɔ́, me dɛbũ na wá dó tagba nú mi á. Un na bló bɔ adǎnkanlin lɛ bɪ na gosin tò ɔ́ me. È na wá fun ahwan xá mi dɔ́ tò mitɔn me á. Un na nɔ́ tentin mitɔn. Un na nyí Mawu mitɔn, bɔ mi na nyí togun ce.” (Levíí ví lɛ 26:3, 4, 6, 12) Izlayeli-ví lɛ sixu nɔ́ fífá me dɔ́ ayi na j'ayí nú ye dɔ́ kentó yetɔn lɛ tentin, ye na dɔ́ nũdɔkan gegɛ, bo na dɔ́ kancica syɛnsyɛn dɛ xá Jehovah. Amɔ́, enyi ye setónú nú Sɛn Jehovah tɔn lɛ ɔ́ jɛn nũ na nyí mɔ́.—Ɖɛhan 119:165.

dɔ ye ni na nabi dɛ lɛ tawun Mawu ǎ. É dɔ mǎ có, nǔ nina nɔ na awǎjije dǎxó Klisanwun nǔgbo lɛ. Jezu dɛsuno dɔ: “Nǔname nɔ dó xomehunhun nú mɛ hú nǔyidomesí.”—Mɛsédó 20:35.

Kúnnuɖetɔ Jehovah tɔn lɛ nɔ na nǔ kpo jlɔ kpo dó nɔ gudo nú kúnnuɖide sín azɔ yetɔn gbɔn gbɛ ɔ bǐ mɛ. È nɔ zán nǔni-na enɛ lɛ dó zín xójlawema lɛ, dɔ ee xà wɛ a dɛ dín é, bo nɔ lɛ zán ye dó gbá Kpléxo Axósuɖuto ɔ tɔn lɛ, lobo nɔ lɛ dó kpé nukún dó ye wu. È nɔ zán akwɛ enɛ lɛ dɛ dó sú sunzán fifó kwɛ na ǎ. Nǔgbo wɛ dɔ è nɔ d’alɔ kpɛdɛ mɛ dɛdɛe zé yedɛe bǐ jó, bo nɔ d’alɔ dɔ wɛndagbeji-jlazɔ ɔ mɛ bǐ mlémlé lɛ é dɔ tensisekwɛ yetɔn lɛ kpo nǔ ɖevo lɛ kpo mɛ. Amɔ, ye mɛ ɖebǔ nɔ sɔ alɔdó mɔhun dó mɔ nǔ e dɔ dandan é na ǎ. Nǔgbo ɔ, Kúnnuɖetɔ Jehovah tɔn e dɔ wɛndagbeji-jlazɔ ɔ wà wɛ lɛ é kpɛdɛ kpowun jɛn nɔ mɔ alɔdó enɛ, é nyí ye mɛ bǐ ǎ. É nyó wà ɔ, gegɛ yetɔn wɛ nɔ wà agbazazɔ dó kpé nukún dó yedɛe wu, lee mɛsédó Pɔlu bló gbɔn bo nɔ gbá goxo dó kpé nukún dó éɖee wu gbɔn é dɔhun.—2 Kɔlɛntinu lɛ 11:9; 1 Tesalonikinu lɛ 2:9.

Enyi mɛdɛ jló na na nǔ dó nɔ gudo nú azɔ e wà wɛ Kúnnuɖetɔ Jehovah tɔn lɛ dɛ é ɔ, nabi é ka dɔ na na? Mɛsédó Pɔlu wlán dɔ: “Hǔn, mɛ dɔkpo dɔkpo dɔ na na nǔ mɛ lee é lin gbɔn dɔ ayi tɔn mɛ é; ni ma na nǔ mɛ, bonu é lɛ vé n’i, abǐ ni nyí dandan sín nǔ n’i ó. Ɖó Mawu yí wǎn nú mɛ e nɔ na nǔ mɛ kpodo xomehunhun kpo é.”—2 Kɔlɛntinu lɛ 8:12; 9:7.

8-14 FÉVRIER

ƉOKUN MAWUXÓ ɔ TɔN ƉÉ Lɛ | KÉNSÍSÓ 1-2

“Jehovah Nɔ Bló Tuto nú Togun Tɔn”

w94 1/12 9 akpá. 4

TɛN Tɛ Mɛ Jehovah Sinsɛn ka Ɖɛ Ɖò Gbezán Mĩtɔn Mɛ?

4 Nú a nɔ aga bo kpón fí e Izlayeli-ví lɛ dó gɔnu dɔ dɔ gbetótló ɔ mɛ é sédó ɔ, etɛ a ka na ko mɔ? Gbetɔ hwan dǎxó na yì livi atɔn jɛji mǎ, ee è tò goxo yetɔn lɛ ganji, bo má ye dó akota atɔn atɔn mɛ, bo ye dɔ totaligbé, tofɔligbé, zǎnzǎnhweji kpo gbadahweji kpo lɛ é. Nú a sɛkpó bo kpón ganji ɔ, a na lɛ d’ayí wu dɔ gbɛta ɖevo lɛ dɔ fí e ye dɔ gɔnu dɔ é tentin. Gbɛta kpɛví kpɛví enɛ enɛ lɛ mɛ wɛ xwédo e dɔ akota Levii ví lɛ tɔn mɛ lɛ é dɛ. Ɖò fí e ye dɔ gɔnu dɔ é sín tentin pɛɛ ɔ, a na mɔ nǔ e è sɔ avɔ dó bló na b’ɛ ma kpé wɛ ǎ é dɛ. “Goxo” e Izlayeli-ví e “alɔnu yetɔn mɛ ganji lɛ” é xwedó tuto e Jehovah na ye é bo gbá é wɛ.—Kénsísó 1:52, 53; 2:3, 10, 17, 18, 25; Tíntɔn 35:10.

it-1 385 akpá. 7

Gɔnu

Fí e Izlayeli-ví lɛ dɔ gɔnu dɔ é d’agba tawun. Sunnu ahwanfuntɔ e sín kén è ko sɔ bo è dɔ xó d’ewu dɔ aga é sín kén bló 603550. Enyi è gó nyɔnu lɛ, ví lɛ, mɛxomɔ lɛ, wɔndowǔnanc lɛ, Levii ví 22000 lɛ, kpo “akota tenmɛ tenmɛ” e mɛ jonɔ lɛ dɛ é kpo na ɔ, kpléklé ye mɛ bǐ tɔn sín kén na ko yì 3000000 alɔ hú mǎ. (Tí 12:38, 44; Ké 3:21-34, 39) È sixu dɔ lee fí e ye dɔ gɔnu dɔ é gbló sɔ é ǎ; linlin e mɛ lɛ

no d'ewu é gbɔn vovo tawun. Hwenu e togun ɔ d'ɔ gɔnu d'ɔ ayikúngban wenje Mɔwabu tɔn jí, d'ɔ Jeliko nukɔn é ɔ, tan ɔ d'ɔ nú mǐ d'ɔ ye “bésín Bɛti-Yesimoti kaka yì Aveli-Citimu.”—Ké 33:49.

Nŭ Xɔ Akwe Biblu Tɔn le Biba

it-1 767 akpá. 2

Mexixa

Me nabi e d'ɔ tò d'ɛ me é sín kénsísó we, bo hwehwe ɔ, è no zón d'ɔ nyiko, kúnkan, togun e me è jɔ sín é, kpo xwédo kpo wu d'ɔ bló. É no byɔ nŭ hú mexixa kpowun. Linlin gegě wu we è no sɔ me e d'ɔ tò d'ɛ me le é sín kén d'ɔ Biblu sín táan me. Ye we nyí takwe súsú, ahwanzówiwa, (bo nú Levii ví le ɔ), azɔ e kan ten mímé ɔ le é d'ide nú ye.

ZĚ HWIDĚE BĬ JÓ NÚ MAWUXÓÐIDZÓ ɔ

w08 1/7 21

A ka Tuùn À?

Jakɔbu ee sín nyiko è wá huzu d'ɔ Izlayeli é sín kúnkan we nyí akɔta alɔ xwédo Izlayeli tɔn. Vĩ wěwe we tɔgbó ene d'ɔ. Ye we nyí: Hwlibeni, Sinmenyɔɔ, Levii, Judáa, Dan, Nɛfutalii, Gadi, Acée, Isakáa, Zabulɔɔn, Jozefu kpo Benjamée kpo. (Bĩbǝme 29:32–30:24; 35:16-18) Wǔ-dɔkpo d'ɔ ye me d'ɔ nyiko yetɔn le nú akɔta yetɔn le, loɔ, è d'ɔ nyiko Jozefu tɔn nú akɔta d'ě ă. Amɔ, è d'ɔ vĩ sunnu tɔn Eflayimu kpo Manasée kpo sín nyiko nú akɔta we. Ene wu ɔ, akɔta e d'ɔ Izlayeli le é bĩ bló 13. Bo etewu hwehwe ɔ, Biblu ka no d'ɔ xó d'ɔ akɔta 12 wu lo?

Dò Izlayeli-ví le me ɔ, è d'ɛ Levii ví sunnu le d'ɔ vo bo ye wà sinsenzó d'ɔ Goxɔ Jehovah tɔn me, bo nukɔnme ɔ, d'ɔ templi me.

Ene wu ɔ, yedee yì ahwan d'ě ă. Jehovah d'ɔ nú Mɔyizi d'ɔ: “Ma sɔ Levii ví le sín kén d'ɔ Izlayeli-ví d'ě le me ó. A na zé azɔ e nyí Goxɔ ɔ tɔn le d'ɔ alɔ me nú Levii ví le; fine we akɔjijegbá ɔ d'ɛ. Nŭ e è d'ɔ bló Goxɔ ɔ na le kpo nŭ e è no zán d'ɔ xwé ɔ gbè le kpo sín azɔ le ɔ, a na zé d'ɔ alɔ me nú ye. Ye we na no zé Goxɔ ɔ kpo nŭ e è no zán d'ɔ eme le bĩ kpo. Ye we na no wà azɔ d'ɔ xwé ɔ gbè; ye we na no d'ɔ gɔnu lelě d'ɔ Goxɔ ɔ.”—Kénsísó 1:49, 50.

Levii ví le d'ɔ ayikúngban d'ě sín gŭ d'ɔ Akpádídó Yikúngban ɔ jí ă. É nyó wà ɔ, toxo 48 we è na ye gbɔn ayikúngban Izlayeli-ví le tɔn le bĩ jí.—Kénsísó 18:20-24; Jozuwée 21:41.

D'ɔ hwējijo we ene le wu ɔ, d'ɔ kpaa me ɔ, è no xà Levii ví le hwenu e è d'ɔ akɔta le slé we é ă. Ene wu we è no d'ɔ xó d'ɔ akɔta Izlayeli-ví le tɔn 12 wu hwehwe.—Kénsísó 1:1-15

15-21 FÉVRIER

DOKUN MAWUXÓ ɔ TON ÐÉ LE | KÉNSÍSÓ 3-4

“Azɔ E Levii Ví le No Wà le É”

it-2 655 akpá. 1

Vɔsanúxwlemawutɔ

Dò Akɔjijesén ɔ Gló. Hwenu e Izlayeli-ví nyí kannumɔ d'ɔ Ejipu é ɔ, Jehovah sɔ nukɔngbeví sunnu Izlayeli-ví le tɔn le d'ɔ vo nú édée hwenu e é sɔ awě wǔgɔ ɔ d'ɔ hu nukɔngbeví Ejipunu le tɔn le é. (Tí 12:29; Ké 3:13) Ene wu ɔ, Jehovah tɔn we nukɔngbeví ene le nyí, bo ye na wà sinsenzó bŭnɔ d'ɛ n'í tɔlɔ. Mawu hen ɔ, é na ko sɔ nukɔngbeví sunnu Izlayeli-ví le tɔn bĩ bo ye na wà vɔsanúxwlemawutɔzɔ

le bo lé kpé nukún dó ten mímé ɔ wu. Amɔ́, sunnu e dɔ́ akɔta Levii ví le tɔn me le é we é mɔ dɔ ye jɛxa bo na wà azɔ enɛ. Hwɛjijo enɛ wu we é yí gbè bɔ akɔta ɔ sɔ Levii ví sunnu le dó nukɔngbeví sunnu akɔta 12 dɛ le tɔn domɛ. (Jozefu sín ví Eflayimu kpo Manasée kpo nyí akɔta we). Ðò mexixa dé hwenu ɔ, è mɔ dɔ nukɔngbeví sunnu, ee dɔ sun dɔkpo alɔ hú mɔ́, bo ma dɔ akɔta Levii ví le tɔn me ă é sín kén hugă Levii ví sunnu le tɔn 273. Enɛ wu ɔ, Mawu byɔ dɔ è ni sɔ gankwe atɔ́n atɔ́n dó vɔ nukɔngbeví sunnu 273 enɛ le dɔkpo dɔkpo xɔ, bɔ è na sɔ akwe enɛ le nú Aalɔ́n kpo ví sunnu tɔn le kpo. (Ké 3:11-16, 40-51) Je nukɔn nú me vivo xɔ enɛ ɔ, Jehovah ko sɔ sunnu e dɔ́ xwédo Aalɔ́n tɔn me dɔ́ akɔta Levii ví le tɔn me le é dɔ vo, bɔ ye na no wà vɔsanúxwléma-wutɔ́zɔ dɔ́ Izlayeli.—Ké 1:1; 3:6-10.

it-2 133 akpá. 1 **Levii Ví Le**

Azɔ́ E Ye No Wà Le É. Xwédo atɔn me we Levii ví le gosin. Ye we nyí Gɛɛɔni, Kexati, kpo Melali kpo. (Bí 46:11; 1Tan 6:1, 16) Xwédo enɛ le dɔkpo dɔkpo we è sɔ dɔ́ fí dé dɔ́ Goxɔ ɔ kpá, dɔ́ gbetótłó me. Kexati ví e dɔ́ xwédo Aalɔ́n tɔn me le é dɔ́ gɔnu dɔ́ Goxɔ ɔ nukɔn dɔ́ zănzănhweji. Kexati ví e kpò le é dɔ́ gɔnu dɔ́ tofɔligbé, Gɛɛɔni ví le dɔ́ gbadahweji, bɔ Melali ví le dɔ́ totaligbé. (Ké 3:23, 29, 35, 38) Levii ví le we no ján Goxɔ ɔ, tún, bo lé sɔ kpé. Enyi ye jló na sè ten ɔ, Aalɔ́n kpo ví sunnu tɔn le kpo no dɛ xɔmɛgbovo e è dó gbò fí Mímé ɔ dó fí Mímé Bí ɔ é sīn, bo no cyɔn nŭ dó akɔjijegbá ɔ, vɔsakpe le, kpo nŭ mímé devo le kpo. Enɛ gudo ɔ, Kexati ví le no dídá nŭ enɛ le. Gɛɛɔni ví le no dídá avɔ dɔgbedagbe le, anyŭ e è cyɔn avɔ le

jí le, avɔ e dɔ́ Goxɔ ɔ sín ali nu le, avɔ e è dó xá kóxota ɔ na le, kpo kan e è sin dó Goxɔ ɔ wu le é kpo. Melali ví le no kpé nukún dó xwle le, dotín le, nŭ e jí dotín le no jinɔn le, sɔ yetɔn le, kpo kan yetɔn le kpo wu (kan e è sin dó Goxɔ ɔ wu lelɛ dó dɔ́ kóxota le é).—Ké 1:50, 51; 3:25, 26, 30, 31, 36, 37; 4:4-33; 7:5-9.

it-2 133 akpá. 3 **Levii Ví Le**

Ðò Mɔyizi hwenu ɔ, hwenu e Levii ví dé dɔ́ xwè 30 é we é no wà azɔ e nyí étɔn le é bí mlémlé, dɔ́ kpɔndéwú ɔ, azɔ e byɔ dɔ́ è na dídá Goxɔ ɔ kpo nŭ e d'emɛ le é bí kpo, hwenu e è na sè ten n'i é. (Ké 4:46-49) É sixu w'azɔ dé le hwenu e é dɔ́ xwè 25 é, amɔ́, é cí dɔ́ é kún nyí azɔ syensyen e na byɔ dɔ́ è ni dídá Goxɔ ɔ é ó. (Ké 8:24) Ðò Axósu Davidi hwenu ɔ, è dɔn xwè ɔ wá dò je xwè 20. Hwɛjijo e Davidi na é we nyí dɔ́ è sɔ na no dídá Goxɔ ɔ kpé ă, dɔ́ tɛmpli ɔ na je ten tɔn me. Nú mɛdé dɔ́ xwè 50 ɔ, é na dɔ́ azɔ e è dɔ́ na wà dandan le é te. (Ké 8:25, 26; 1Tan 23:24-26) Levii ví le dɔ́ na tuùn Sén ɔ ganji, dɔ́ hwehwe ɔ, è no yló ye bɔ ye na xà d'aga dɔ́ togun me, bo lé kplón me e ma sè wema kaka dé ă le é. —1Tan 15:27; 2Tan 5:12; 17:7-9; Nɛɛ 8:7-9.

Nŭ Xɔ Akwe Biblu Tɔn le Biba

w06 1/8 23 akpá. 13 **Nyɔ́nŭi Bo Ði Xesi nú Mawu!**

¹³ Alɔ́dó Jehovah tɔn e Davidi mɔ hwenu e adăn gbò è é zɔ́n bɔ xesi e é dɔ́ n'i é kpo jidide e é dɔ́ dó wŭ tɔn é kpo lé syen d'ɛji. (Ðehan 31:23-25) Amɔ́, dɔ́ ninɔmɛ taji atɔn me ɔ, Davidi sɔ dɔ́ xesi nú Mawu ganji ă, bɔ enɛ dɔn awɛ syensyen le wá. Nukɔntɔn ɔ we nyí tuto e é bló bonu è na

só akɔjijegbá ɔ dó kekeví me, bo sè ten na wá Jeluzalemu, b'è ma nyí ɔ Levii ví le we só dó abɔta, lee Sén Mawu tɔn ɔ ɔ gbɔn é ă é. Hwenu e Akɔjijegbá ɔ ja ayí je gbé é ɔ, Wuzá, ee dò kekeví ɔ kun we é jló na hen dó te, bɔ Mawu hu i, dó “sù e é du” ɔ wutu. Wuzá we hu hwe syensyen ene có, sísí e Davidi ma dó nú Sén Mawu tɔn ă é we zón bɔ nũ baɔabaɔa ene je. Xesidiqi nú Mawu we nyí ɔ è ni wà nũ le lee é ba gbɔn é.—2 Samuweli 6:2-9; Kénsísó 4:15; 7:9.

22-28 FÉVRIER

DOKUN MAWUXÓ ɔ TON ĐÉ LE | KÉNSÍSÓ 5-6

“Ně A ka Sixu Wà Nũ Me E Só Yedée Đó Vo nú Mawu le É (Nazilinu le) Đhun Gbɔn?”

it-2 381 akpá. 7-382 akpá. 1-2 Nazilinu

Sén taji atɔn dé le tɔin, bɔ me e d'akpá, bo na nyí Nazilinu le é dó na nyi: (1) Ye dó na nu ahan syensyen debũ ă; ye dó na du nũ e tón sín víwuntín wu é debũ ă: kwín tɔn, mũ tɔn, xúxú tɔn, ye dó na nu ahan e è só víwun dó ɔa na é debũ ă, ee ma vésin ă kpo ee vésin é kpo é bĩ. (2) Ye dó na kpa ɔa e dò ta yetɔn é ă. (3) Ye dó na d'alo cyɔ wu ă, é na bo nyí me e sekpó ye tawun é dé we ɔ ne, me ɔ sixu nyí tó, nɔ, nɔví sunnu alò nyɔnu.—Ké 6:1-7.

Akpádídó Bũɔ Le. Me e dò akpá bũɔ ene dó we é dé dó na “só [édée] dó vo nú Mawu Mavɔmavɔ, bo na wà azɔ n'i, lobo dè édée dó vo dò me dè le me,” é nyí dó gbetó le na xɔ susu n'i dó gbè bɔkun e na zán we é dé é wutu we ă. É nyó wà ɔ,

“hwenu e me ɔ só dó te ɔ emi na dó wà azɔ nú Mawu Mavɔmavɔ ɔ bĩ ɔ, vo we é ɔ édée dó nú Mawu Mavɔmavɔ.”—Ké 6:2, 8, Bĩ 49:26.

Ene wu ɔ, sén e ɔ xó dó Nazilinu nyínyí wu ɔ dó tinme bũɔ dé dò Jehovah sinsen linu. Lee é nɔ nyí gbɔn nú vɔsanúxwémawutó ɔaxó ɔ, b'è ma nɔ d'alo cyɔ me tɔn tuntun tɔn wu vóvó ă, dó sinsenzó mímé tɔn wutu é ɔ, mɔ we é nɔ nyí gbɔn nú Nazilinu le lɔmɔ. Đó vɔsanúxwémawutó ɔaxó le kpo vɔsanúxwémawutó kpévi le kpo sín azɔ dò taji tawun wutu ɔ, è dó sén nú ye syensyen ɔ ye kún dó na nu vɛen alò ahan syensyen debũ hwenu e ye dò azɔ mímé yetɔn wà we dò Jehovah nukɔn we é ó.—Le 10:8-11; 21:10, 11.

Gó na ɔ, Nazilinu ɔ (Ebl., *nazir*) “dó na jó ɔa tɔn dó, bɔ é na dò susu we, kaka je hwenu e é dó dó é,” ene na zón bɔ me le na yawũ d'ayi wu ɔ Nazilinu e só édée dó vo é dé we n'i. (Ké 6:5) È zán xó-kwín Ebléegbe tɔn *nazir* dokpo ene ɔ dó dó gesí víwun e è “ma jlá ala na ă” dò Gbɔjezánxwe kpo Awájijexwe kpo mímé le hwenu. (Le 25:5, 11) Nũ e lé só akpakpa me é devo we nyí ɔ gan gbajagbaja e è zé siká akú dó bló na, b'è nɔ nɔ vɔsanúxwémawutó ɔaxó ɔ sín tablá wu dò nukɔn bɔ è wlán “Mededóvo Mawu Mavɔmavɔ tɔn” d'ewu é ɔ, è nɔ yló ɔ ‘wuntun mímé medée sísó jó tɔn’ [Ebl., *nézèr*, xó-kwín dodó *nazir* me we é lɔmɔ jɔ sín]. (Tí 39:30, 31) Mɔ dokpo ɔ, axósugbakún e è nɔ xwè nú Izlayeli xósu e è só ami dó dè le é lɔmɔ ɔ, *nézèr* we è nɔ yló ɔ. (2Sa 1:10; 2Ax 11:12) Mesédó ɔ ɔ ɔ dò agun Klisanwun tɔn me ɔ, è na nyɔnu dé ɔa gaga e dò ta n'i é nú é na nyí tablá n'i. Ene na nɔ flín i dò jɔwamɔ lixɔ ɔ ten e

me é dè é gbɔn vo nú sunnu tɔn; é dɔ na nɔ flín dɔ é dɔ na nɔ hwi hwé é dèe dó tuto Mawu tɔn gló. Nū elɔ le e è byɔ dɔ Nazilinu le sí é, é we nyí dɔ: ye dɔ na kpa dɔ ă (sunnu le ka dɔ na jó dɔ dɔ ă), ye dɔ na dɔ wū zɔ nú vɛen, kpo nū e sixu hen ye kwiji le é bī kpo é xlé lě dɔ yedèe sí sɔ dɔ savɔ kpo yedèe hwi hwé hwi hwé dɔ jlɔ Jehovah tɔn gló kpo dɔ taji nú ye sɔ é.—1Kɔ 11:2-16.

Nū Xɔ Akwe Biblu Tɔn le Biba

w05 15/1 30 akpá. 2

Nū E Nūxatɔ le Kanbyɔ le É

Nazilinu e Sanmusɔɔn nyí é gbɔn vo. Cobo è na jì i ɔ, wensagun Jehovah tɔn dɔ nú nɔ tɔn dɔ: “A na mɔ xò bo jì vī sunnu dɔkpo. Hă na je ta tɔn kpón gbédé ă, dɔ vī ene ɔ, è sɔ é dɔ vo nú Mawu sín nɔ tɔn xomɛ. É we na je Izlayeli-ví le hwlɛn sín Filisitéen le sí jí.” (Hwɛdɔtɔ le 13:5) Sanmusɔɔn dɔ akpá dè bo na nyí Nazilinu ă. Mawu dɛsu we sɔ é Nazilinu, b’ɛ na nɔ mɔ nú gbɛhwenu tɔn bī. Sɛn e gbé dɔ è ma d’alɔ cyɔ wu é sixu w’azɔ dɔ ninɔmɛ éye tɔn mɛ ă. Enyi é wá je bo é ma tuùn ă, bo d’alɔ cyɔ wu ɔ, nɛ é ka sixu lé bé Nazilinu e é ko nyí sín hwenu e è jì i, b’ɛ ka na nɔ mɔ nú gbɛhwenu tɔn bī é sín dɔ gbɔn? É dɔ wen dɔ nū e è byɔ dɔ mɛ dèdèe nyí Nazilinu nú gbɛhwenu yetɔn bī le é sí le é gbɔn vo nú ee è byɔ dɔ mɛ dèdèe sɔ jlɔ bo huzu Nazilinu le é sí é dɔ ali dè le nu.

ZÈ HWIDÈE BÌ JÓ NÚ MAWUXÓÐIDZÓ ɔ

w06 15/1 32

“Alɔdlendónū Nukɔntɔn E Dè Xó Sín Wemafo Biblu Tɔn le Mɛ Bɔ È Tuùn le É”

XWÈ 25 mɔ dje ɔ, dobanúnútɔ dokunkun tɔn Izlayeli tɔn le mɔ nūdɛ b’ɛ jiwū tawun.

Dò yɔdo e dɔ Hinnɔɔ Tɔdo mɛ é dè mɛ ɔ, è mɔ wema-mlámlá kpɛví kpɛví e è sɔ kpatagan dɔ bló na le é we, bɔ wemafo Biblu tɔn dè le dɔ ye jí. Wema-mlámlá ene le ko tiin cobo Babilɔnunu le wá gbà Jeluzalemu dɔ 607 J.H.M. tɔn. Nyɔna e xó Kénsísɔ 6:24-26 dɔ le é sín akpáxwé dè le we dɔ wema-mlámlá le jí. Nyiko Mawu tɔn, Jehovah, tɔn azɔn gegè dɔ wema-mlámlá we le jí. È dɔ dɔ nūwlanwlán ene le wu dɔ ye nyí “nū xóxó hwexónu tɔn nukɔn nukɔntɔn e è tuùn, bɔ Akpáxwé Biblu Tɔn E È Wlán Dó Ebléegbe Mɛ É sín akpáxwé dè le dɔ ye jí le é.”

É dɔ mɔ có, akowé Biblu tɔn dè le gbé dɔ é kún nyí sín hwe ene nu dè we wema-mlámlá ene le tiin ó; lé xwè kanweko wegó ɔ J.H.M. tɔn we è wlán ye. Hwejiɔ e wu ye gbé le é dɔkpo we nyí dɔ dide wema-mlámlá ene le tɔn e è dɔ é hwe tawun, bo zón bɔ è sixu gbéjé ye kpón bī mlémlé ă. Bo na dɔ dèdè xó ene ɔ, gbɛta akowé Biblu tɔn dè vó ye gbéjé kpón. Ye zán azɔwanú nūnywe xwitixwiti tɔn yadè-yadè le dɔ bló bɔ dide wema-mlámlá le tɔn kló d’ɛji. Ye dè nū e azɔ e ye wá é na le é tɔn dɔ agaɔanu dìn. Gbɛta tɛ kɔn gbɛta e vó nū ɔ gbéjé kpón é ka wá?

Je nukɔn hwɛ ɔ, *dobanúnū* yetɔn nɔ gudo nú dɔ e è dɔ dɔ wema-mlámlá ene le ko tiin cobo ye yì kannumɔgbenu dɔ Babilɔnu é. Wlɛnwín dobanúnū tɔn e è nɔ zán dɔ gbéjé nūwlanwlán hwexónu tɔn le kpón na é, *paléographie*, (ene we nyí dɔ è na kpón lee wekwín le cí é, lee è wlán ye gbɔn é, lee è tò ye gbɔn é), dɔ gesí táan dɔkpo ɔ, ene we nyí xwè kanweko tenwegó ɔ J.H.M. tɔn sín vivɔnu. Wăgbo tɔn ɔ, gbɛta ɔ zón dɔ sɛn e dɔ xó dɔ lee è nɔ wlán nū le gbɔn é wu bo dɔ: “Lee è

wlán nǔ lɛ gbɔn dɔ̀ wema-mlámlá lɛ jí é sɔgbe xá kúnnudɛnú e dobanúnǔ dokun-kun tɔn na dó hwenu e è mɔ nǔwlanwlán lɛ é wu é. Nǔ dɔkpo ɔ wɛ wlenwín dobanúnǔ tɔn e è nɔ zán dó gbéjé nǔwlanwlán hwexónu tɔn lɛ kpón na é ɔ xlé.”

Xójlawema *Bulletin of the American Schools of Oriental Research* sè sin xwè

nú dobanúnǔ e è bló dó wema-mlámlá e è sɔ kpatagan dó bló na, bɔ è nɔ lɛ yló dɔ Ketef Hinnóɔ tɔn é bo dɔ: “Mǐ sixu dɔ kpo ganjɛwu kpo dɔ gbeta e kɔn akɔwé Biblu tɔn gegě wá bo dɔ nǔwlanwlán enɛ lɛ wɛ nyí alɔdlɛndónǔ nukɔntɔn e dè xó sín wemaɔ Biblu tɔn lɛ mɛ bɔ è tuùn lɛ é sɔgbe.”

